

Be A Yes Challenge A1 & A2

Мога да кажа „Да!“ на себе си и на моята обкръжение
Култура на предприемачеството

Обърни внимание на това, от което се чувстваш
добре!

Тренирай оптимизма си!

Търсене на съкровището от дарби

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

BMB

Bundesministerium
für Bildung

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Youth Start
Bulgaria

Програмата Youth Start Entrepreneurial Challenges

е базирана на TRIO-модела за предприемачество – www.youthstart.eu

Базисно обучение по предприемачество	Култура на предприемачеството	Гражданско обучение по предприемачество
 Idea Challenge Hero Challenge	 Empathy Challenge Storytelling Challenge Buddy Challenge	 My Community Challenge
 My Personal Challenge Lemonade Stand Challenge	 Perspectives Challenge Trash Value Challenge Open Door Challenge	 Volunteer Challenge
 Real Market Challenge Start Your Project Challenge	 Extreme Challenge Be A Yes Challenge Expert Challenge	 Debate Challenge

TRIO-моделът е цялостна концепция, която обхваща три области:

„Core Entrepreneurial Education“ разглежда базисната квалификация за предприемаческо мислене и поведение, компетентността за изграждане на компетентността за разработване на собствени идеи и тяхното гъвкаво и иновативно осъществяване.

„Entrepreneurial Culture“ се свързва със стимулирането на култура на отворено приемане на новостите, култура на емпатия, на екипност и креативност, на целенасоченост и собствена инициатива, но също така и осъзнаване и готовност за поемане на риск.

„Entrepreneurial Civic Education“ цели укрепването на социалната компетентност на граждани, които да поемат отговорност за себе си, за другите и за околната среда.

Всяко от предизвикателства е част от едно от 18-те **семејства** предизвикателства и е разположено в едно от нивата на TRIO-модела. Семејството предизвикателства може да съдържа в себе си няколко предизвикателства от различни нива. В методическите указания използваните нива са както следва: **A1** – начална степен, **A2** – прогимназиална степен, **B1, B2 и C1** – различни нива на горната гимназиална степен. Всяко следващо ниво надгражда предходното.

ВСЯКО ДЕТЕ ПРИТЕЖАВА
МНОГО

ДАРБИ

Всяко дете притежава съкровище от дарби!
Но всеки талант се нуждае от отдаване, от упражнения, от търпение и обич,
за да се развие и стане нещо голямо!

ПРЕДГОВОР И ВЪВЕДЕНИЕ

Всяко дете идва на този свят със своя строго индивидуален профил дарования. Неговите първи години живот се формират от любопитство, силна жажда за знания, силна лична мотивация да учи и да напредва бързо. (Почти) Всяко дете се радва, че ще ходи на училище и че ще може да научи нови неща. Това желание за учене и вътрешна мотивация обаче рядко се запазват през целия ученически живот.

Причината е, че сега, както и преди, в твърде много от училищата учебното съдържание се предлага на принципа на „наливането на знания“. Ориентацията е спрямо класа и учебната програма вместо спрямо наличните знания, таланти и интереси. Много от дарбите на ученика остават неоткрити и неподкрепени, поради което те не могат да бъдат разгърнати.

Училищната система трябва да се интересува от разнообразието на дарбите: нейна първостепенна цел трябва да е активна работа за тяхното откриване. Към настоящия момент обаче рамковите условия за това далеч не са идеалните. Децата не получават индивидуално стимулиране и подкрепа, защото на преден план се поставят стандартизирането и уеднаквяването.

РАЗЛИЧНИТЕ СЕ ИЗКЛЮЧВАТ

Счита се, че различните дарби имат различна стойност и не са еднакво ценни. На децата с „неправилните“ дарби училището до момента не предлага възможност да почувстват успеха, защото те често се провалят по основните учебни дисциплини. Креативността, социалната компетентност, както и сръчността, не получават шанс и развитие, въпреки че дарованията биха могли да бъдат важен двигател за иновации.

Твърде много хора не знаят след завършване на училище какво всъщност умеят да правят, кои са силните им страни и талантите. Те по-скоро познават своите слабости, което води до лични страдания, а когато дарбите не се използват и хората не познават силните си страни, това води и до вредни последици за националната икономика на съответната страна.

ПОСТАВЯНЕ НА ЦЕЛИ

За да „изкопае“ съкровището от дарби, проектът „jedesK!ND“¹ си поставя следните цели:

- Педагозите се нуждаят от пространство и време, за да се запознаят със силните страни и интересите на учениците. За да се случи това е необходимо училищата стъпка по стъпка да бъдат поощрявани да включват „търсенето на съкровището от дарби“ в ежедневната си дейност.
- Стартиране с доброволно включване на пилотни училища, които искат да внедрят дейности по стимулиране на талантите (или в рамките на Ден/ Седмица на талантите/, или през цялата учебна година).
- Да се представят училища, за да се покаже как се стимулира развитието на силните страни и дарбите на децата и кои са положителните въздействия върху тях.

¹ „jedesK!ND“ – Игра на думи. Името означава „Всяко дете“ и „Всеки да бъде мил“

- Учителите се превръщат в „търсачи на дарби“, за да разпознаят възможно най-много от дарбите на поверените им ученици.
- Целта на търсенето на това съкровище се състои в това, на учениците да се даде възможност да изпробват себе си в оптимален брой сфери, за да открият и разпознаят собствените си дарби.
- Чрез фокусирането върху широтата на учебния план и учебните програми, на училищата и на учителите да се предостави свобода на действие, помощ и подкрепа в откриването, отделянето на внимание и стимулирането на всички дарования и интереси на отделното дете.
- Чрез разпознаването на собствените силни страни всяко дете трябва да повиши самочувствието си за собствената стойност. Това се случва и чрез признанието и за скрити, на пръв поглед невидими или необичайни дарби.

Настоящите методически указания предлагат на заинтересованите учители идеи за търсенето на „съкровището“ и стимулиране на дарбите на учениците.

Неправителствената организация в образователната област jedesK!ND изказва благодарност на всички хора, дали своя принос за настоящия проект!

Пожелаваме Ви много радост при все по-доброто опознаване и подкрепата за развитието на дарбите и интересите на Вашите ученици!

Ингрид Тойфел, Мария Риглер и Бернхард Друмел

От името на Програмата jedesK!ND

***Който не познава своята цел, оставя своя
път на случайността.***

© www.oups.com/

ИНФОРМАЦИЯ САМО ЗА ПЕДАГОЗИ

Целта на търсенето на съкровището е по-добре да опознаете (новите?) деца от Вашия клас, както и да стимулирате децата взаимно да се опознаят по-добре, подхождайки към останалите с нагласата да възприемат силните страни и интересите на човека срещу себе си.

В настоящия материал ще намерите вариант на план за организиране на началото на този процес в началото на учебната година. Търсенето на силните страни и дарбите би могло да се проведе през първите 6 седмици на новата учебна година, когато в класа има „нови“ деца.

Целта е да се погледне в главите на различните деца и прожекторът да се насочи към техните дарби. Препоръчваме търсенето на съкровището от дарби да се разпредели в специално отредени за това дни.

В тези методически указания за учителите ще намерите идеи, указания и импулси за практическото им осъществяване, като за целта в тях са публикувани линкове към страници и материали, свързани с основните акценти. От тях всеки преподавател или екип може да си избере от широкия спектър предложения онова, което е най-подходящо за ситуацията в съответния клас. В приложението ще откриете листове за наблюдение и самонаблюдение за учителите и учениците, както и импулси за обратна връзка и разсъждение относно талантите и силните страни, било то собствените или на други хора.

ТЕМАТИЧНИ АКЦЕНТИ НА ОТДЕЛНИТЕ ДНИ

Акцентите се ориентират по „ключовите компетентности на Европейската референтна рамка за учене през целия живот“ и по „Множествената интелигентност“ по Хауърд Гарднър, които в много области си съвпадат.

- **„Множествената интелигентност“ по Хауърд Гарднър**

... и ученето на бъдещето:

„Лесно е – но и опасно – да се счита, че образованието на бъдещето трябва да се грижи само за обучение по математика, естествени науки и технологии – трябва да се обърне внимание на глобализацията, защото тя ще доведе до многобройни промени.“ (Хауърд Гарднър)

За да се справим с предизвикателствата на бъдещето, трябва да се научим да реагираме гъвкаво на неочакваното, да откриваме и използваме шансовете, да проявяваме съпричастност в общуването, да сме задълбочени и да изграждаме експертни знания. Тук се имат предвид:

- **креативност**
- **респект**
- **етично мислене и поведение**
- **дисциплина и способности**
- **мрежово знание, т.н. интегрални знания.**

Гарднър идентифицира девет личностни характеристики, които показват в кои области се намират индивидуалните дарби и силни страни. Тяхното познаване би могло да даде важни насоки при избора на училище, на професия и на висше училище за децата и младежите.

Отделните личностни характеристики за интелигентност според Гарднър са:

- езикова интелигентност
- пространствена интелигентност
- музикална интелигентност
- логико-математическа интелигентност
- моторно-двигателна интелигентност
- интерперсонална (→ личностна компетентност)
- интерперсонална (→ социална компетентност)
- натуралистична компетентност
- екзистенциална/ „спиритуална“ интелигентност.

Линкове, свързани с интелигентностите на Гарднър:

- [https://bg.wikipedia.org/wiki/ Множествена интелигентност](https://bg.wikipedia.org/wiki/Множествена_интелигентност);
- В методическото указание „Един ден в ателието“ на Центъра за стимулиране на даровити деца към Инспектората по образованието на град Виена (www.stadtschulrat.at/begabungsfoerderung) е описано как с помощта на ателиетата може да бъде внедрен на практиката моделът на множествената интелигентност. (www.oebz.at → в полето за търсене се въвежда: „Handreichung Ateliertag“).
- www.begabungsfoerderung.ch/pdf/tagungen/unterlagen_12/WS2_Bruehlberg/9%20Intelligenzen%20Gardners.pdf: Да диференцираме чрез 9-те интелигентности на Гарднър

• Ключови компетентности според Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот.

Обучението и планирането на учебния процес, целящи и имащи задължението за изграждането на компетентности, се базират върху:

- компетентност за общуване на роден език;
- чуждоезикова компетентност;
- математическа компетентност и основна природонаучна и техническа компетентност;
- компютърна компетентност;
- компетентност за учене;
- междуличностна, межкултурна и социална компетентност, както и гражданска компетентност;
- предприемаческа компетентност;
- културна компетентност.

Компютърната компетентност от Европейската квалификационна рамка при Гарнър липсва. Тъй като информационните и комуникационните технологии заемат все по-голямо място в нашия живот, тази компетентност е неизбежна. От това следва, че дигиталните медии се прилагат в отделните групи таланти по най-разнообразни начини. Компютърната компетентност е неразделно свързана с компетентността за четене. Но не само поради тази причина четенето трябва да има свое място във всеки един от дните на талантите! Тези дни на търсенето на таланти могат да се свържат със седмиците на четенето.

Линкове по темата Ключови компетентности:

- http://www.keycompetenceskit.eu/res/Transferability_Report_BG.pdf
- http://ec.europa.eu/education/policy/school/competences_bg.htm
- <http://www.schule.at/news/detail/schluesselkompetenzen-fuer-lebenslanges-lernen.html>
- www.wenth.biz/temp/schluessel.pdf; www.vhs-th.de/uploads/media/EU.pdf

ОРГАНИЗИРАНЕ ТЪРСЕНЕТО НА СЪКРОВИЩЕТО ОТ ДАРБИ

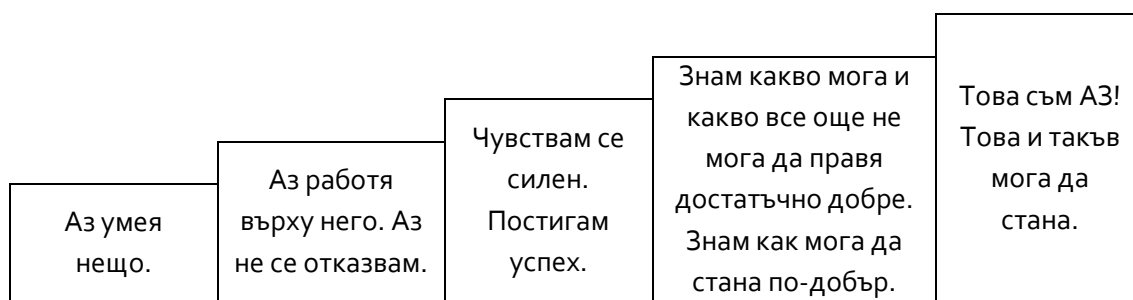
Добре би било за въвеждане в темата за търсенето на съкровището да се проведе разговор за силните страни на възрастните. По такъв начин децата ще видят и ще разберат с помощта на примери от живота, че има различни таланти и че те са ценени и имат място в тяхната (нова) общност.

Ако търсенето на съкровището се проведе в няколко класа, необходимата за подготовката от страна на учителя работа намалява.

Всеки ден в центъра се поставя една определена компетентност/ дарба или силна страна. Чрез различни дейности/ в различни станции децата тестват по групи какво обичат да правят, какво съотв. вършат добре. По-добре би било, ако за основните силни страни се планират два последователни учебни часа. Последователността на дните може да бъде индивидуално избрана, по начин, който най-добре съответства на графика на учебните часове.

Целта се състои в това, да се разбере, че всяко дете притежава много дарби и силни качества и много различни неща/ дейности биха могли да му доставят радост.

Следващата цел е да се разбере, че и не особено силно изявените качества трябва да бъдат тренирани, за да бъдат превърнати в голям талант. Извод: За да може да се разгърне един талант, са необходими много упражнения (Примери: успешни представители от областта на спорта, музиката ...)

В приложението са включени идеи и материали, от които всеки учител би могъл да подбере онези, които са подходящи за конкретните класове.

ТЪРСЕНЕТО НА СЪКРОВИЩА ЗАПОЧВА

Цел: Откриване на дарби – на собствените, а също така и на дарбите на другите хора.

1.) Разговор за силните страни (материалите в приложението предлагат импулси за размисъл).

Въпроси:

- Какво представляват талантите, дарбите, силните страни, интересите?
- Какво правя с голямо удоволствие?
- Какво мога да правя изключително добре?
- Кой са моите дарби/ силни страни?
- Моите интереси съвпадат ли с моите дарби?
- Какви силни страни забелязвам при другите?
- Какви силни страни виждат другите в мен?
- Кой силни страни са от особено значение, за да можем да живеем добре заедно?

(линк: <http://www.kontaktco.at/shop/pdf/110-44.pdf> като предложение за обучението по темата за вярата в собствените умения и силни качества)

2) Съвместно планиране на празник („Нашето съкровище от дарби“, „Изложба (вернисаж) на талантите“, ...). Препоръчва се още в самото начало на търсенето на съкровището да се разсъждава върху това, какви информационни и комуникационни технологии трябва да бъдат използвани за целта (и какви са наличните възможности).

*Ако ме оценяват само по бележките ми
в бележника, няма да открият никога
истинските ми силни страни и
качества.*

© www.oups.com

СОЦИАЛЕН ДЕН

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- самостоятелност;
- вътрешна мотивация и собствена инициатива;
- самостоятелно, критично мислене;
- разсъждение /рефлексия/ върху собствените действия;
- усещане за самия себе си;
- диференцирано описание на собствената личност;
- конструктивно общуване;
- толерантност;
- разбиране на различни гледни точки;
- готовност за компромиси;
- изграждане на умение за водене на преговори и за изграждане на доверие;
- емпатия;
- конструктивен подход за справяне със стреса и разочарованието;
- разбиране за социално-икономическо развитие и интеркултурна комуникация.

© www.oups.com/

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ:

• Клуб „Слушам (внимателно)“

Да се изслушваме внимателно и да проявяваме взаимно разбиране е важно умение за постигане на спокойно и мирно съжителстване. Внимателното изслушване може да се тренира и чрез четене и разказване на истории. След прочитането (съотв. разказването им) децата си задават взаимно (евентуално и писмено) въпроси към съответния текст.

- **Препоръчан линк:** www.stories.uni-bremen.de;

<http://www.slovo.bg/showauthor.php3?ID=16&LangID=1>

- **Четене на истории, поставящи дилема,** разбиране, изиграване

- **Линк:** www.jugendrotkreuz.at → Infos & Medien → Publikationen → Dilemma-Geschichten

- **„Угризения на съвестта“:** Обмислят се ситуации, в които човек изпитва угризения на съвестта (напр. невинни малки лъжи, които злепоставят друг, отнемат нещо на някой друг, дават собствено предимство). Ситуациите да се нарисуват и към тях да се напишат по 1-2 изречения.

• Обсъждания в класа/ Съвет на класа

Въвеждане на ролеви карти (за импулс могат да се потърсят картинки/ изображения в Google) и да се работи с тях в различни сценарии/ ситуации.

• Дискутиране на теми от пословици/ идиоматични изрази

(Да се вземе предвид и да се използва многоезичието в класа!)

- „Чистата съвест носи добър сън.“
- „Човек е най-близък на самия себе си“.
- „Който излъже веднъж, може да го направи отново.“
- „Не причинявай на другите това, което не искаш да се случи на теб самия.“
(Тези „златни правила“ - естествено, в различна формулировка, се срещат във всички части на света.)

- Да се разсъждава върху посланието на басни, да се провеждат дискусии, защото те концентрират в себе си много социално познание.

ЛИНКОВЕ ПО ТЕМАТА СОЦИАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ:

- Тематична седмица ARD „Толерантност“ (идеи, прекрасни материали като филми, работни листове): www.rbb-online.de/schulstunde-toleranz/index.html
- Силно препоръчителни: www.bzga.de → Infomaterialien → Unterrichtsmaterialien:
  - Внимание и признание – начална степен: Информации и компоненти за стимулиране на социалното поведение в началното училище.
  - Внимание и признание: Материали за стимулиране на социалното поведение от пети до девети клас
- Упражнения за Социално учене на <http://bildungsserver.berlin-brandenburg.de/>
- www.kontaktco.at/shop/pdf/110-47.pdf
- www.clixmix.de → Alle Themen (Всички теми) → Familie (Семейство)
- www.clixmix.de → Alle Themen (Всички теми) → Schule (Училище)
- www.aduis.at → Arbeitsblätter (Работни листи) → Soziales Lernen (Упътвания за игри, които децата биха могли евентуално и сами да прочетат и подберат)
- www.sos-kinderdorf.at → Wie-Sie-helfen-können (Как да помогнете) → Mithelfen(Съвместна помощ) → Als Schule helfen (Да помогнем като училище) → Didaktische Materialien (Дидактически материали) → Projekt „starke 10“ (Игри и идеи за подобряване на социалните компетентности)
- И www.oups.com, С любезното съгласие на сайта ни беше разрешено да използваме рисунките за нашия материал.
- **ЛИНКОВЕ ЗА БАСНИТЕ** (→ компетентност за четене)
  - <https://chitanka.info/book/4619-basni>
  - <http://lesen.tibs.at/redaktion/legimus>
  - www.legimus.tsn.at/lit/stationenlernen-fabel.pdf
  - http://online-lernen.levrai.de/deutsch-uebungen/fabeln/a_fabeln_im_unterricht.htm
  - http://wegerer.at/deutsch/d_lesen_fabeln.htm
  - <http://www.udoklinger.de/Deutsch/Fabeln/Fabeln.htm>

Най-ценната задача в живота
= да предадем любов³ (любов на
трета степен)

© www.oups.com/

ДЕН, ПОСВЕТЕН НА ТЕМАТА „УЧЕНОТО Е УДОВОЛСТВИЕ“

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Умение за усвояване на необходимите за по-нататъшното учене основни умения (четене, писане, смятане, компютърна компетентност и т.н.).
- Умение за усвояване и осмисляне на нови знания и тяхното свързване с вече познати неща.
- Умение за организиране на собствения процес на учене самостоятелно и с вътрешна мотивация.
- Умение за оценка на собствената работа и за търсене на съвет при необходимост.
- Умение за концентрация за по-дълго време.
- Да учим заедно, използване предимствата на хетерогенните групи и споделяне на резултатите от ученето.
- Ориентираност към решаване на проблемите.
- Самодисциплина
- Носене на отговорност за самия себе си.
- Издръжливост и постоянство.

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ

В началото на деня за учене чрез игра/ Деня на дидактическите игри/ би могло да се започне с 3-минутния филм „Книщсе и ученето“, който всички заедно да изгледат и след това всички да помислят и поговорят за него (www.planet-schule.de → Filme online → Filmtitel ins Suchfeld eingeben (В полето за търсене се задава заглавието на филма)).

Не само в този ден има смисъл на децата да бъдат представени мнемо-техники (вж. www.brain-fit.com → Lerntechniken) и те самите да се запознаят с тях. Това доставя удоволствие и стимулира компетентността за учене!

В деня под мотото „Ученето е удоволствие“ децата могат да донесат собствени игри (да се изясни предварително за какви игри става дума) и/или да се използват наличните в класа/училището игри.

Старите игри с хартия и молив дават възможност за натрупване на разнообразен опит в ученето и се организират лесно. Може да се случи така, че децата да бъдат заразени с вируса „Ученето е удоволствие!“

В началото на деня трябва да бъдат представени накратко игрите/станциите за игра, като е най-добре това да бъде направено от самите деца. След това се изяснява за колко деца са подходящи съответните станции и колко време се играе в тях.

ИДЕИ ЗА ИГРИ С ХАРТИЯ И МОЛИВ

- **Пресичането забранено!** (Игра за двама играчи):

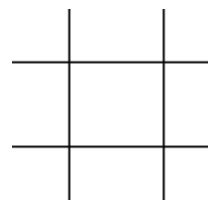
Едно дете написва с молив на лист хартия цифри от 1 до 20 (или 30, 40, ...) или азбуката, като огражда всяка буква или цифра в малко кръгче. Децата вземат цветни моливи и свързват, редувайки се, буквите или цифрите във възходящ порядък, без да пресичат линиите на другото дете. Ако някой от играчите начертае своята линия върху тази на партньора си, получава наказателна точка. Играта печели детето с най-малко точки.

- **Игра на квадратчета** (Игра за 2-4 деца върху карирана хартия):

Най-напред се начертава една рамка в желаната форма. В очертаното поле децата начертават едно след друго в своя цвят рамкиращи квадратчета линии. Който начертае последната черта от кутийката, т.е. я затвори, има правото да напише в кутийката в своя цвят някакъв символ (кръстче, кръгче и т.н.). Печели детето с най-много кутийки.

- **Tic Tac Toe /Морски шах/** (Игра за двама):

С четири черти се начертава игрово поле, което се състои от 9 кутийки. След това децата, редувайки се, вписват „X“ съотв. „O“ в полетата. Който успее пръв да разположи 3 свои символа един след друг (вертикално, хоризонтално или диагонално), печели играта.

- **Игра с истории** (за мин. две деца):

Всяко дете има пред себе си лист хартия и написва началото на едно изречение, като има право да напише само три думи. След това листът се подава нататък. Следващото дете също пише три думи върху листа. Ако е необходимо, по всяко време могат да се допишат препинателните знаци. Листовите се предават от играч на играч, докато върху тях не остане свободно място. Накрая се прочитат историите, които обикновено са много весели.

- **Игра на градове и държави** (Игра за мин. две деца)

Най-напред се начертават и надписват таблиците. На най-горния ред се нанасят обобщаващото понятие (град, държава, река, професия, растение, анимационен герой, име, храна, дреха, глагол, съществително, ...)

За всеки кръг от играта се избира буква от азбуката, като някое дете си казва наум азбуката, а друго му казва след известно време „Стоп!“.

Всички деца написват във всяка графа подходяща дума с тази начална буква. Когато някое от децата попълни всички графи с подходящи понятия, то извиква „Стоп!“. Всички решават заедно дали понятията са „валидни“. За всяко понятие се дава по една точка: Кой има най-много точки?

Град	Държава	.....	.....	.....	.....	.....

ЛИНКОВЕ ПО ТЕМАТА „УЧЕНОТО Е УДОВОЛСТВИЕ“

- http://spielewiki.org/wiki/Kategorie:Spiel_mit_Papier още игри върху хартия
- www.brain-fit.com:
  - Учебни техники (Мнемо-техники са съобразени с мозъчната дейност указания за учене. Те спомагат за това, информацията да бъде запаметявана от мозъка бързо и трайно с помощта на игри.
  - Джогинг за мозъка (Игри за трениране на паметта, загадки и игри със зарове)
  - Съвети за учене (Съвети за по-лесно и ефективно учене)
- www.labbe.de/ → Lerntrix (Трикове за учене) (Работилница с много трикове за учене)
- www.aduis.at → Arbeitsblätter → Spiele und Rätsel → Rätsel & Quiz
- www.peraugym.at/links/lernen.htm (интернет източници по темата „Правилно учене“)

ДЕН НА КОМПЮТЪРА И СМАРТФОНА

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Търсене, набиране и обработка на информация.
- Критично и системно използване на информация.
- Различаване на реалното от виртуалното.
- Намиране, търсене и използване на информация в браузери.
- Използване на интернет за стимулиране на критичното мислене, на креативността и на иновативността.
- Критичен анализ на наличната информация.
- Отговорно използване на медии.
- Използване на помощни средства за разбиране, подготовка и презентиране на информацията.
- Използване на социални мрежи за културни и социални цели.

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ

Информационните и комуникационните технологии (ИКТ) заемат все по-голямо място в нашия живот и тази компетентност е задължителна. Поради тази причина дигиталните медии трябва да бъдат прилагани при всяка възможност и по всеки възможен начин и в рамките на посветените на талантите дни.

ЛИНКОВЕ ПО ТЕМАТА КОМПЮТЪРНА КОМПЕТЕНТНОСТ:

- www.planet-schule.de
  - **Медийна компетентност:** Децата изграждат компетентност само чрез натрупване на собствен опит. Тук се имат предвид знанието как се правят медии, каква е ползата за тях, но също така и че те могат да подвеждат и манипулират.
  - **Филми онлайн:** Чрез функцията търсене могат да се намерят чудесни филми по много теми и специални предмети. За работата преди и след филма са много полезни „АБВ-списъци“. (В YouTube да се потърсят „Birkenbihl ABC-Listen“, изобщо видео-семинарите от Вера Биркенбил (Vera F. Birkenbihl) като цяло са за препоръчване).
- www.schule.at:
  - **IT & Infrastruktur:** Наред с обзор за съответната техника са представени и конкретни примери за прилагането ѝ в обучението!
  - **Инструменти:** Полезни инструменти от интернет, които могат да подпомогнат преподавателите както в организирането, така и в подготовката и провеждането на обучението.

© www.oups.com

ДЕН НА ЕЗИЦИТЕ

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- **Компетентност за общуване на роден език:**
  - Реализиране на разнообразни комуникативни ситуации.
  - Различаване и използване на различни видове текстове.
  - Търсене, събиране и обработка на информация.
  - Готовност за критичен и конструктивен диалог.
  - Разбиране за естетика на езика.
  - Осъзнаване на въздействието на езика върху другите.
  - Използване на езика позитивно и социално отговорно.
- **Чуждоезикова компетентност:**
  - Да разбира устни и писмени съобщения.
  - Започване, поддържане и приключване на разговор.
  - Четене, разбиране и създаване на текстове.
  - Използване на помощни средства.
  - Неформално учене на език.
  - Интерес към езиците и интеркултурната комуникация.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ

- Разказване, четене на истории на друг, писане.
- Езикови игри, напр.:
  - Игра с препинателни знаци: „Ела, ще ядем дядо!“ или „Ела, ще ядем, дядо!“ „Яж детето ми!“ или „Яж, детето ми!“ ... Оттук следва: Препинателните знаци са важни, те могат да спасят живот ;-)
  - Изречения, които в зависимост от интонацията могат да имат различно значение: „Няма да дойдеш с нас!“ //: „Няма да дойдеш с нас?“
- Межкултурно общуване (комуникация) – жестове, които не навсякъде имат еднакво значение.
- Работа със стихотворения: рецитиране, писане и „претворяване“ (генеративно писане)
Импулс:
  - Съставяне на картотека, от която всяко дете, в съответствие с основната тема, има възможност да си избере стихотворение.
  - Към стихотворенията (под формата на картотека?) се предлагат идеи за това, как може да се работи със стихотворенията.Примери:
  - Стихотворението се играе като театрална постановка;
  - Стихотворението се рецитира по роли;
  - Стихотворението се представя като пантомима;
  - Стихотворението се „озвучава“ (→История в звук)
  - Рисунка по стихотворение; създаване на колажи или скулптури, ...
  - Стихотворението се използва като основа за написване на история;
  - Стихотворението се преписва с красив шрифт и се раздава в училище.

- Трениране на компетентността и уменията за четене: Комбиниране на Деня на езиките със Седмица на четенето.

ЛИНКОВЕ ПО ТЕМАТА „ЕЗИКОВА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМИЕНИЕТО ЗА ЧЕТЕНЕ“

Проучване на езиковите умения

- Карти за проучване на езиковите умения за децата в детските градини:
www.bifie.at/system/files/dl/fsd-2011_besk-karten.pdf
- Карта за наблюдение за установяване на езиковата компетентност по немски език (ев. роден език) на деца, за които немският е втори език – Наръчник: www.bifie.at/system/files/dl/fsd-2011_besk-daz-handbuch_o.pdf
- Карта за наблюдение за установяване на езиковата компетентност по НЕ (ев. роден език) на деца, за които немският е втори език – Наръчник: www.bifie.at/system/files/dl/fsd-2011_besk-daz_o.pdf

„Апробирани, съобразени с образователните стандарти“ материали и идеи ще намерите на:

- Ориентирано към изграждане на компетентности обучение по „Немски език, четене, писане“ и „Математика“ за първи клас;
www.bifie.at/system/files/dl/bist_d4_m4_kompetenzorientierter_unterricht_2013-11-07.pdf Ideenpool Deutsch, Lesen, Schreiben 1. Schulstufe, S.89
- Ориентирано към изграждане на компетентности обучение по „Немски език, четене, писане“ и „Математика“ за трети клас:
www.bifie.at/system/files/dl/bist_d3_m3_kompetenzorientierter_unterricht_05-06-13.pdf
База с идеи по немски език, четене, писане 3. клас, стр. 87
- Ориентирано към изграждане на компетентности обучение по „Немски език, четене, писане“ и „Математика“ за четвърти клас:
www.bifie.at/system/files/dl/bist_d4_m4_kompetenzorientierter_unterricht_05-06-13.pdf База с идеи по немски език, четене, писане 4. клас, стр. 92

Четене:

- www.labbe.de: „Кошница с четива“ (приказки, легенди, истории, ...)
- Четене на текстове или изречения, използвайки зарове с мимики (Зарът се хвърля и текстът/изреченията се четат с настроението, което се е паднало на зара). Упътвания, съвети и материали ще намерите с помощта на Google като зададете за търсене „Mimik-Würfel Rotes Kreuz“ (Зарове с мимики Rotes Kreuz).
- Брошура LESEnSWERT („Струва си да се прочете“): www.stadtschulrat.at/begabungsfoerderung
- Училище по четене: http://legimus.tsn.at/sdl/#schule_des_lesens.html → Downloads
- „Lesetheater“ („Театър на четенето“): Прекрасни, „специализирани“ текстове под формата на театрални пиеси може да се намерят на сайта на несравнимия Пърл Ницше: <http://www.pearls-of-learning.com/joom/index.php/de/materialien/gehirnfrendliche-unterrichtstexte>
- Четене пред други, разказване, представяне на смешни истории, ...
  - www.kidsweb.de; www.blinde-kuh.de/; www.kirchenweb.at/ → Witze
- Четене пред други, разказване, представяне на стихотворения, ...
  - www.heilpaedagogik-info.de/ → Gedichte (стихотворения); www.kinder-alles-fuer-kids.com → Gedichte (стихотворения); www.bildungsserver.com → Gedichte (стихотворения)

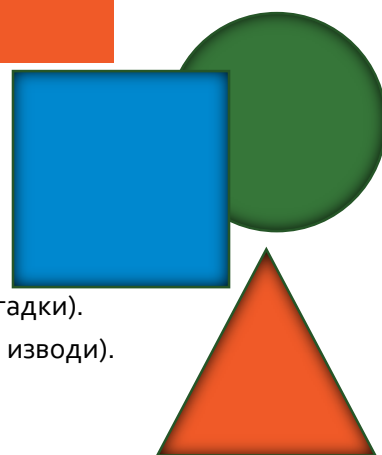
Разнообразни и много подходящи материали по темата „Езикова компетентност“ ще намерите на адрес:

- www.clixmix.de → Alle Themen → Sprache, Buch, ... www.clixmix.de → Всички теми → език, книга ...
- www.aduis.at → Deutsch, Englisch, ...
- www.lehrmittelperlen.net (20 € годишен абонамент, който със сигурност си заслужава!)
- www.zaubereinmaleins.de (еднократно 20 €, които наистина си струват!)
- <http://www.plovdiv.bg/wp-content/uploads/2012/09/Methodika-REDAKTIRANA.pdf> - Сборник добри практики за обучение на деца-билингви в мултикултурна среда
- http://novshans.mon.bg/materiali/KU_nachalen.pdf - Наръчник за учителя – курс за ограмотяване на възрастни

ДЕН НА МАТЕМАТИЧЕСКОТО И ПРОСТРАНСТВЕНО МИСЛЕНЕ

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Математическо мислене.
- Боравене с числа.
- Представа за количества.
- Логическо и аналитично мислене („спорт“ за мозъка, решаване на загадки).
- Установяване на причинно-следствени връзки (умение за правене на изводи).
- Намиране на алтернативни начини за решение.
- Геометрични форми (чертане, разпознаване, моделиране)
- Пространствено мислене и представи.
- Разчитане на планове и карти.
- Умение за разбиране на таблици, статистики и диагра

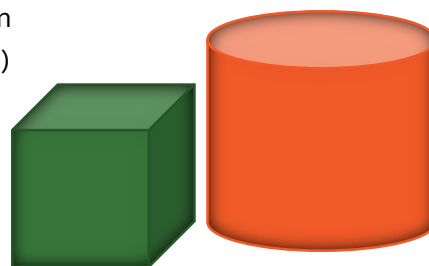
1,3,5,7...

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ

Чрез използването на включените в посочените линкове материали и „находки“ от интернет да се създаде разнообразен математически ландшафт със свободен достъп за децата.

ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ:

- Пъзел с геометрични фигури
  - Напр. Танграм: <http://grundschulportal.zum.de/wiki/Tangram>
  - www.schule.at → Portale → Volksschule → Fächer → Mathematik → Geometrie (→ Tangram: Buchstaben als Tangram-Vorlage)
- Отлични примери за изчисление се намират на следните страници:
  - <http://wegerer.at/mathe/m.htm> → Генерал, Игри тип конструктор & Отгатни и комбинирай
  - www.lehrmittelboutique.net → математика
  - www.lehrmittelperlen.net (20 € годишна такса за ползване си струва)
  - www.zaubereinmaleins.de (20 € еднократна такса); <http://www.abcund123.de/mathe>
  - www.bifie.at/system/files/dl/bist_ma_themenheft_problemloesen_2013-05-16.pdf → Съвети и информация на страницата на BIFIE, напр.:
  - www.blick.it → Arbeitsumgebungen → Modellieren mit Mathe (→ математика и изкуства) <http://www.blick.it/blick/angebote/modellmathe/infothek.htm>
  - www.clixmix.de → Alle Themen → Zeit (математика и време)
  - www.aduis.at → Mathematik

ДЕН НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Използване на инструменти и уреди за постигането на определена цел;
- Познаване на най-важните характеристики на едно научно изследване;
- Познаване на границите и рисковете на научния прогрес и на техниката;
- Отчитане на последиците от технологичния прогрес за собствения живот, за общността, за околната среда и за целия свят.
- Компетентността „Четене“: четене, разбиране и следване на указанията от експериментални упътвания.

(ЕВЕНТУАЛНО) НЕОБХОДИМИ МАТЕРИАЛИ

- По пътя на изследователския процес-планова игра като въведение в научното мислене (виж приложението),
- Биология: донасят се животни и растения (или техни снимки), книги за растения и животни, компютър с интернет връзка за проучване в интернет,
- Физика/ Химия: указания от интернет, материали за експерименти, компютър с интернет връзка за проучване в интернет.

ПРАКТИЧЕСКА РЕЛИЗАЦИЯ

- Подготвят се **станции**, в които децата могат да експериментират свободно (спазвайки обсъдените с всички участници правила).
Децата заснемат работите си или записват видео клипове и така „съвсем между другото“ се сдобиват с материал за своите индивидуални презентации за празника за края на Търсенето на съкровището от дарби. Чрез подготовката си децата намират възможност за откриване и тренинг на други свои дарби и силни качества като езикова компетентност, компетентност за презентиране, медийна компетентност, културна компетентност, компютърна компетентност, предприемаческа компетентност, ...

- **Ъпсайклинг:**

От отпадъчни материали се изработват предмети на изкуството или такива с потребителска стойност. Децата получават заданието да съберат отпадъчни материали и да помислят какво биха могли да направят от тях. Идеи можете да потърсите в интернет.

ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ:

- www.arvindguptatoys.com (→ Fotos): Идеи за изработване на (природонаучни) игри от отпадъчни материали. Потърсете и на сайта www.ted.com/talks/arvind_gupta_turning_trash_into_toys_for_learning?language=de. Видео указание от Арвина Гупта: Arvind Gupta („Toys from Trash“): <https://www.youtube.com/user/arvindguptatoys/videos>
- www.clixmix.de → Alle Themen (Всички теми) → мореплаване, отпадъци, градина, ферма, гора, метеорологични феномени, домашни животни, птици, открития, ...
- www.planet-schule.de/ → Filme online (онлайн филми) → задава се в полето за търсене и могат да се намелят много филми за сваляне от интернет.

- www.aduis.de → Arbeitsblätter (работни листове) → Биология, хранене и домакинство, физика и химия, труд и техника, ...
- www.kids-and-science.de
- www.science-center-net.at/index.php?id=655
- www.schule.at/portale/volksschule/wochenthemen/detail/experimente.html
- www.haus-der-kleinen-forscher.de/de/praxisideen/experimente-versuche/
- www.schule-und-familie.de → Experimente (експерименти)
- www.kinderuni.at/forschen/experimente
- www.oesz.at/download/chawid/027_AGB_Chawid_BE_Farbenlehre.pdf
- www.stadtschulrat.at/begabungsfoerderung → Указания и предложения за природонаучната област на центъра за подкрепа на дарованията
- www.haus-der-kleinen-forscher.de/de/praxisideen/experimente-versuche/
- www.meine-forscherwelt.de/intro/start.html
- Техника
  - www.technikbox.at
- Справочници за животни:
  - <http://online-tierlexikon.de>
  - www.vox.de/tierlexikon
  - www.kindernetz.de/oli
- Справочници за растения:
  - www.pflanzen-lexikon.com
  - www.ausgabe.natur-lexikon.com → Pflanzen (растения)

© www.oups.com/

ДЕН НА ДВИЖЕНИЕТО

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Повтаряне на групи последователни движения;
- Фина и груба моторика;
- Сръчност;
- Активно жестикулиране;
- Радост от движението, талант за движение и подвижност;
- Усещане на тялото, усет за равновесие.

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ

В този ден трябва да се използва физкултурният салон. Ако повече класове работят по търсенето на съкровището, то това намалява натовареността на отделните учители.

Предизвикателство „Спортни таланти“: Бягане с препятствия (може да се проведе и в класната стая!)

- **Материали:** Автомобилни гуми, въжета, столове, кутии, маси, пластмасови бутилки, балони, кошче за хартиени и т.н., хронометър.
- Всяка група трябва с донесените от нея материали да подреди собствен паркур. Това предоставя на децата възможността, съвсем незабелязано да тестват и тренират също и пространствената си интелигентност, своята екипна и предприемаческа интелигентност.
- Когато паркурът (трасето) е готов, децата го минават толкова пъти, колкото могат в рамките на зададеното време (хронометър!)

ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ:

- www.gesundundmunter.at/ → Unterrichtsmaterialien (Учебни материали)
- www.klugundfit.at/ → Übungssammlung (Karteien) (Набор упражнения – картотеки)
- www.give.or.at/ → Downloads → „Gutdrauf Gesundheitsparcours“ (Паркур на здравето)
- www.bewegteschule.at/
- www.bzga.de → Infomaterialien → Unterrichtsmaterialien (Учебни материали) → Unterricht in Bewegung
- www.clixmix.de → Alle Themen → Fußball (Футбол)
- www.clixmix.de → Alle Themen → Wintersport (Зимни спортове)
- www.clixmix.de → Alle Themen → Tanz (Танци)
- www.aduis.de → Arbeitsblätter → Bewegung und Sport (Движение и спорт)

© www.oups.com/

© www.oups.com/

ДЕН НА МУЗИКАТА

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Разпознаване на мелодии;
- Запяване на чути(показани) мелодии и тонове;
- Ритмичност/ чувство за ритъм (танцуване, пляскане с ръце, ...);
- Удоволствие и радост от музиката;
- Свирене на един или повече инструменти;
- Измисляне на мелодии и композиране;

НЕОБХОДИМИ МАТЕРИАЛИ:

- Музикални инструменти;
- „Обикновени материали от ежедневието“ (чаши, метли, лъжици за готвене, ...);
- Еwentуално песнопойки.

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ:

- „Създаване“ на обща песен. Децата имат свободата да решат какво да правят. Няма значение дали ще пеят, ще рапират, ще свирят на инструменти или ще изпеят песен, докато си правят гаргара с вода.
- От обикновени и достъпни материали от ежедневието се изработват инструменти.
- Движения на фона на музика и изразяване на чувства чрез танц.
- Още идеи на www.clixmix.de → Alle Themen (всички теми) → Musik machen (музицирам)

ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ:

- www.schule.at/portale/musikerziehung/; www.schule.at/portale/volksschule/faecher/musikerziehung.html
- Музика за деца от цял свят: www.karibuni-weltmusik-fuer-kinder.de/html/ → Instrumente
- Млада класика – един оркестър се представя: www.junge-klassik.de/
- „Музикалното пътуване на Бьорнис“ е безплатна онлайн програма, с чиято помощ играейки децата могат да тренират слуха си: www.br-online.de/kinder/spielen-werkeln/spiele/boerni/
- Notenmax-онлайн обучение по музика за деца: www.notenmax.de/
- DoReMikro: www.br-online.de/podcast/ → Kinder → DoReMikro:
Музикални предавания с безплатни МРЗ-файлове. Всеки един от тях е с продължителност от около половин час. В една станция (ъгълче, в което могат да се слушат МРЗ записи) децата могат да чуят някое от интересните за тях предавания и да изготвят проект за обложка на диска или малък плакат, или пък да напишат кратък „критичен“ материал.
Темите са напр. Какво е било любимото ястие на Моцарт? Защо диригентите се нуждаят от пръчка? Как работи един шлапифон (нестандартни инструменти от различни материали, напр. пластмасови тръби)? Участват известни музиканти, диригенти, композитори, концертни рояли
- www.clixmix.de → Alle Themen (всички теми) → Musik machen, Tanz (музициране, танц)
- www.labbe.de → Дървото на песните: Песни от цял свят за слушане, пеене, пляскане с ръце, танцуване;
- www.aduis.de → Arbeitsblätter (работни листове → Musik (музика)

При „Търсенето на съкровището от дарби“ Денят на музиката, Денят на креативността и Денят на предприемача естествено преливат един в друг и затова решението дали да им се отделят отделни дни или да се съчетаят в един, се взема за конкретния случай.

ДЕН НА КРЕАТИВНОСТТА

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Признание за художествените изяви и наслада от тях;
- Умение за изразяване по различен начин (писмено, с художествено изобразяване, с музика, актьорски, ...);
- Сравняване на собствените творчески произведения с тези на другите и установяване на разликите;
- Откриване на социалните и икономически възможности на културните дейности;
- Разбиране на културата на собствената страна и участие в културния живот;
- Респект и готовност за приемане на другите култури.

НЕОБХОДИМИ МАТЕРИАЛИ:

Компютър с интернет, различни хартии, отпадъчни материали от картон, от изкуствени материали и др.; бои за оцветяване, пастели, списания, маркери, ножици, лепило, дрехи за преобличане за различни роли, ...

ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ:

Деца получават задачата да представят художествено своите дарби, т.е. всичко, което ги вдъхновява, и да презентират резултата на празника на таланта. С какво и как ще го направят, децата решават напълно самостоятелно.

Примери:

- Плакат/колаж
- Предмет
- Писане на текстове (Пример: Стихотворения – работилница за писане → Ден на езиците)
- Писане на нови текстове за песни/рап
- Записване на видео за таланта (видео заснемане с мобилния телефон?)
- Радиопиеса (www.lehrer-online.de/733056.php)
- Текст (www.boostbox.ch/de/Augenblicke)
- Дигитална презентация (PowerPoint-презентация, Thinglink: www.thinglink.com)
- Театрална постановка

ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ:

- www.schule.at/portale/bildnerische-erziehung/ или
- www.schule.at/portale/volksschule/faecher/bildnerische-erziehung.html
- www.lehrerweb.at → Materialien (материали) → Bildnerische Erziehung (художествено възпитание)
- www.blinde-kuh.de → търсени понятия „Musik“ (музика), „Kunst“ (изкуство),
- www.clixmix.de → всички теми: танци, игра, език, изобр. изкуство, музика, фантастични същества.

Да се играе театър:

- www.theater-in-der-schule.de/
- www.ksj-hamburg.eu/ → Downloads → Reader „ImproTHEATER“:
- www.ksj-hamburg.eu/wp-content/uploads/2012/03/improtheater.pdf
- www.grips-theater.de/assets/Uploads/.../schatzsuchematerial2011.pdf (търсене на съкровище!!!)

Трениране на креативността: идеи, препоръки, упражнения, ...

- <https://aok-on.de/sport-ernaehrung/10-uebungen-zur-kreativitaet.html>;
- www.creative-trainer.eu/ Downloads: www.creative-trainer.eu/fileadmin/template/download/Modul_2_Kreativitaetstechniken.pdf

ДЕН НА ПРЕДПРИЕМАЧА

Препоръчваме този ден или отделни „Часове на предприемача“ да се използват за подготовката на Празника на талантите.

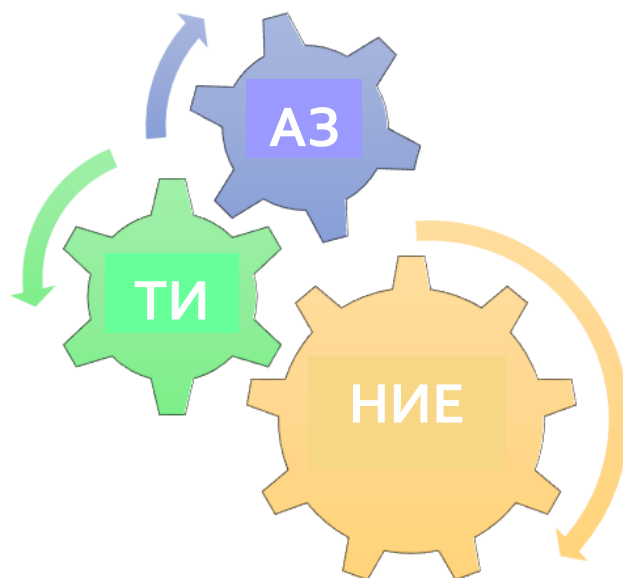
ПРАКТИЧЕСКА РЕАЛИЗАЦИЯ:

Да се планира, организира и проведе ден, посветен на резултатите от търсенето на съкровището от дарби. Децата представят на този празник своето портфолио на талантите (идеи ще намерите в приложението), плакати, театрални сценки, дигитални презентации, песни, стихотворения, танци и др., които са подготвили при търсенето на съкровището.

Ако планирането, организирането и програмата на празника (ев. с бюфет) се поеме от децата, те биха получили разнообразни възможности да открият и да развият предприемаческите си таланти и компетентности.

ТРЕНИРАТ СЕ СЛЕДНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- Самостоятелно мислене и работа;
- Предвидливо действие;
- Оценяване на собствените силни и слаби страни;
- Разпознаване на рискове – и при необходимост да се реагира;
- Умение за работа в екип (поемане на отговорност, постигане на договорености; чувствителност в общуването, ръководни умения, умения за делегиране, рефлексия, анализ, ...);
- Компетентност за планиране, за организиране (празници, акции, ...);
- Мислене, ориентирано към решаване на проблеми;
- Креативност;
- Презентационни компетентности;
-

ПОЛЕЗНИ ЛИНКОВЕ ПО ТЕМАТА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКАТА КОМПЕТЕНТНОСТ

- www.clixmix.de → Alle Themen (Всички теми) → Werbung (Реклама)
- www.clixmix.de → Alle Themen (Всички теми) → Geld (Пари)
- www.sparefroh.at/de/Geld-Wissen/Sparefroh-TV
(разнообразни материали, свързани с парите, икономиката, желанията, ...)
- www.schule.at/ → Portale (Портали) → Sekundarstufe (Гимназиална степен) → Geographie und Wirtschaftskunde (География и икономика)
- www.schule.at/ → Portale (Портали) → Volksschule (Начално училище) → Fächer (Предмети) → Sachunterricht (→ Wirtschaft (Икономика))

ПРИЛОЖЕНИЕ

В приложението са поместени различни материали, предназначени за процеса на търсене на дарбите: Идеи за предизвикване към размисъл върху дарбите, видове поведение за спокойно съжителство, лист за (само)наблюдение, предвиден за различни възрастови групи.

Всеки преподавател трябва да прецени сам кои материали са най-подходящи за неговия клас и да реши как би могъл да ги използва.

МАТЕРИАЛИ, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ КОПИРАНИ И РАЗДАДЕНИ НА УЧЕНИЦИТЕ:

1. Заглавна страница.
2. Въведение: Крилати фрази като повод за разсъждение.
3. Поощряване на миролюбивото и конструктивно общуване с другите.
4. Три прости правила за свободно от агресия общуване.
5. АБВ-списък.
6. „Аз познавам добре себе си“: Портфолио на личността.
7. Списък на дарбите (и силните страни) за маркиране и допълване.
8. „Търсене на съкровището от дарби“.
9. Плакат на дарбите за самостоятелно рисуване.
10. Лист за наблюдение, предназначен за деца на възраст ок. 5-10 г.
11. Въпросник за деца от детската градина, както и за ученици от първи и втори клас.
12. Въпросник за интересите (кратък).
13. Указания за научна работа (за деня на природните науки).

ТИ ПРИТЕЖАВАШ МНОГО

ДАРБИ

Всяко дете има съкровище от дарби! Но помисли за следното:
Всеки малък талант се нуждае от много усилия, упражнение,
търпение и любов,
за да стане от него голям талант!

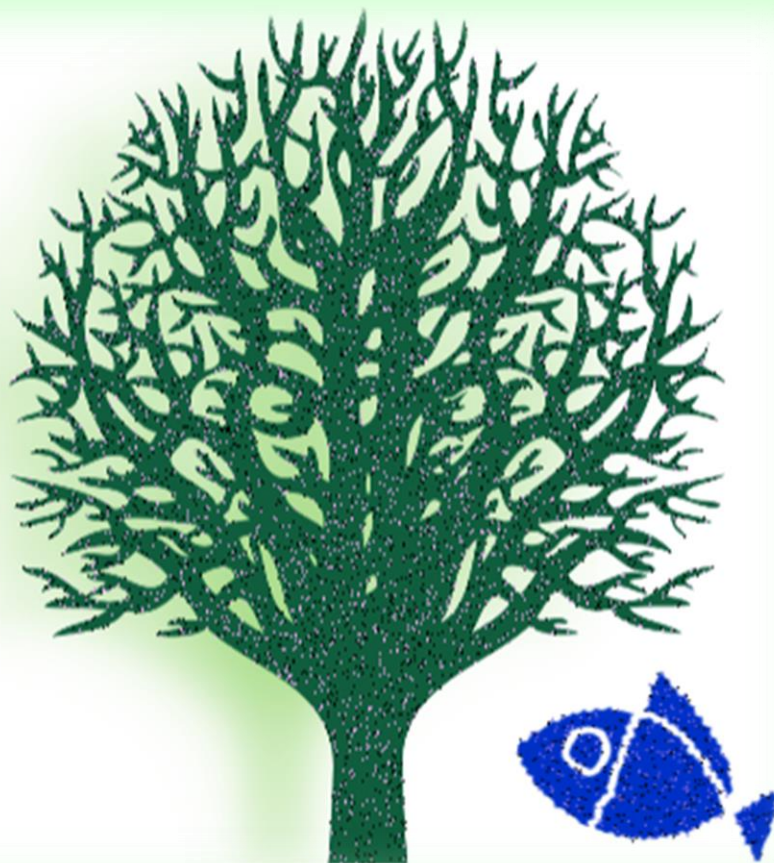
Помисли върху това!

Използвай всички таланти, които ТИ
притежаваш!
Горите биха били много тихи, ако в тях
пееше само птицата,
която умее да го прави най-добре!

Хенри ван Дайк

Помисли върху това!

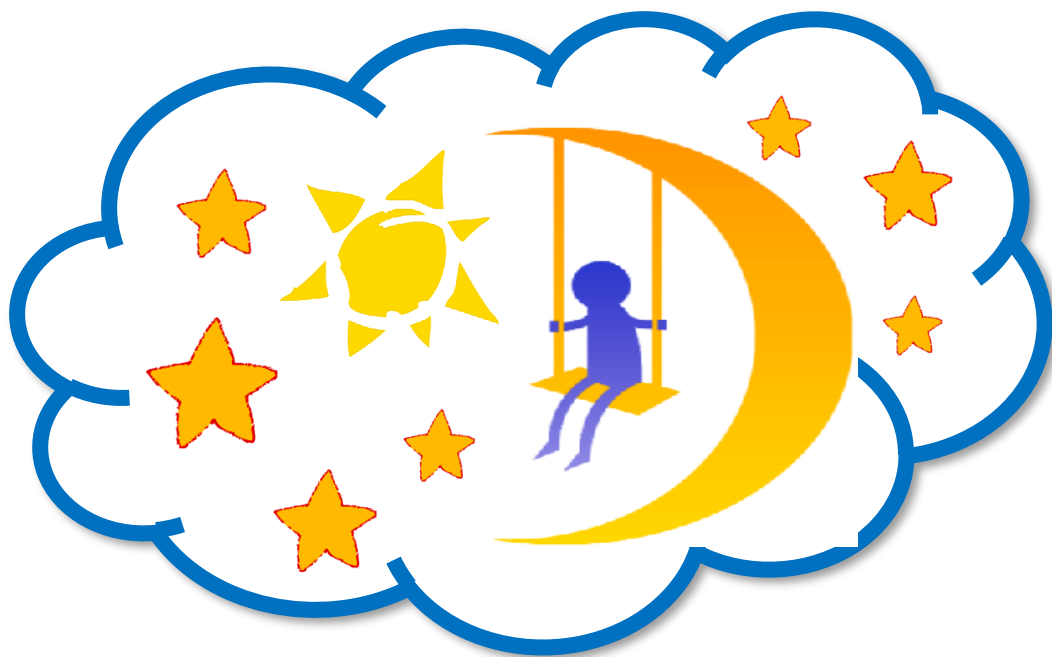

Всеки човек е един гений.
Но ако ти оценяваш една риба само по
това, как се катери по дърво, то тогава
ще я считаш през целия ѝ живот за
глупава.

Алберт Айнщайн

Помисли върху това!

ТИ

**СИ ЕДНО МНОГО СПЕЦИАЛНО
СЪЩЕСТВО!**

Има много неща, в които ти си добър.

Това могат да бъдат смятането, мисленето, пеенето,
утешаването, смеха, организирането и още много
неща.

Няма никакво значение коя е дарбата.

Всички твои таланти работят заедно във всичко, което
ти правиш.

Използвай ги винаги, когато можеш.

Колкото по-често използваш твоите дарби, толкова по-
силни стават те!

ВСЕКИ ЧОВЕК ИСКА ДА ЖИВЕЕ В МИР!

Това съвсем не е толкова просто и се получава, само ако всички се придържат към основните правила.

Ето защо аз работя върху това, да бъда, да стана и да остана миролюбив.

Преди на направя нещо, обмислям...

...какво би се случило, ако ВСИЧКИ биха
постъпили като мен?

Поговори с другите за това, какво се случва, ако всеки...

- би бил нелюбезен.
- би мислил само за себе си.
- би хвърлял отпадъците навсякъде по земята.
- би говорил винаги, когато му се прииска.

Посочи свои примери:

ТАКА СЕ ИЗРАЗЯВАМ:

- 1.) КАЗВАМ КАКВОТО ВИЖДАМ ИЛИ СЪМ ВИДЯЛ.
- 2.) КАЗВАМ КАК СЕ ЧУВСТВАМ В ТАЗИ СИТУАЦИЯ.
- 3.) КАЗВАМ КАКВО СИ ПОЖЕЛАВАМ.
- 4.) ЛЮБЕЗНО ОТПРАВЯМ МОЛБА ЗА ...
- 5.) ... И СЛЕД ТОВА КАЗВАМ И „БЛАГОДАРЯ“!

Внимание:

Използвай само послания от първо лице!

(„Аз видях, че ...“, „Това **ме** натъжава!“, „Аз си пожелавам ...“)

Важно: Мисли винаги за „Моля“ и „Благодаря“!

ОПИТАЙ!

Разиграй с другите ситуация, в която ти наистина си се ядосал за нещо! Придържай се в случая към правилата. Накрая поговорете за това как сте се чувствали и какво ви е направило впечатление.

Договор със самия себе си:

Аз си обещавам да се изразявам
миролюбиво, но въпреки това
категорично. При това винаги мисля и за
чувствата на другите хора.

.....

Дата

.....

Подпис

	АБВ-списък: какво правя ... (глаголи)	Умея много добре!	Върша с голямо удоволствие!
А			
Б			
В			
Г			
Д			
Е			
Ж			
З			
И			
К			
Л			
М			
Н			
О			
П			
Р			
С			
Т			
У			
Ф			
Х			
Ц			
Ч			
Ш			
Щ			
Ю			
Я			

ПОЗНАВАМ ДОБРЕ СЕБЕ СИ!

МОИТЕ ДАРБИ

МОИТЕ ДОБРИ КАЧЕСТВА

КАКВО МЕ ПРАВИ ЩАСТЛИВ

КАКВО МЕ ПРАВИ НЕЩАСТЕН

КАК ПРАВЯ ДРУГИТЕ ЩАСТЛИВИ

Примери, идеи („Четене с лупа“)

Таланти: да се поставяш на мястото на другия, забелязваш, когато някой се нуждае от помощ, винаги разсъждаваш с другите, работя внимателно, прибирам се нещата, смея се, приветлив, спортувам, плувам, чета, рисувам, пиша красиво, пиша истории, смятам, имам добри идеи, пея, танцувам, музицирам, разсъждавам, измислям игри, доставям радост на другите, работя в екип с другите, не се отказвам веднага, когато възникнат проблеми,

Качества: любезен, приветлив, духовит, позитивен, със самочувствие, внимателен, търпелив, добронамерен, спокоен, витален, отзивчив, хитър, открит, подреден, спортен, упорит, овладяан, креативен, надежден, състрадателен, прилежен, честен, толерантен, заинтересован, любознателен, ...

ТЪРСЕНЕ НА СЪКРОВИЩЕТО ОТ ДАРБИ

Аз съм на ____ години.

О Аз съм момиче.

О Аз съм момче.

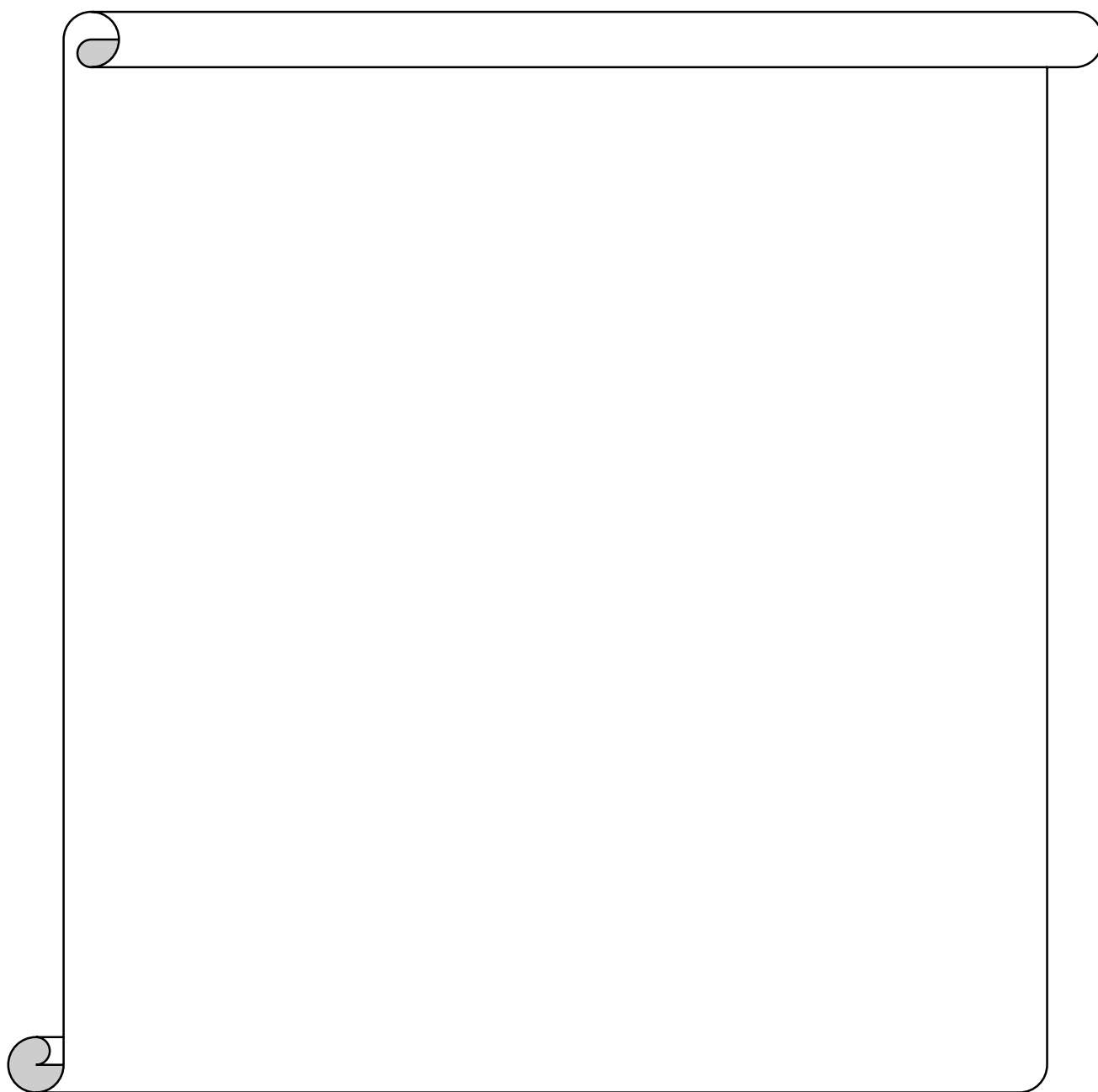
Отбележи с кръстче!	☺	☹	⊗
Обичам да разказвам и да говоря.			
Обичам да чета.			
Обичам да пиша.			
Харесвам други езици.			
Обичам да смятам.			
Когато смятам, намирам бързо решението.			
Мога добре да организирам.			
Обичам да пея и да музицирам.			
Бързо уча песни.			
Обичам да слушам музика.			
Често си тананикам и си мрънкам под носа.			
Мога добре да си представям различни неща.			
Обичам геометрията.			
Често рисувам.			
Обичам да строя и да изработвам ръчно неща.			
Обичам да се движа.			
Добър съм в гимнастиката.			
Харесвам ролеви игри.			
Бързо уча нови спортове.			
Обичам и се грижа за животни.			
Обичам и се грижа за растения.			
Интересувам се от опазването на природата.			
Често съм на открито.			
Обичам да наблюдавам животни и растения в природата.			
Мога добре да изслушвам.			
Обичам да посреднича за преодоляване на спорове.			
Обичам да помагам, отзивчив съм.			
Приятелството е важно за мен.			
Обичам да ръководя.			
Обичам да задавам допълнителни въпроси.			
Познавам моите силни страни и слабости.			
Обичам да съм сам.			
Обичам спокойствието.			
Интересувам се от възникването на живота.			
Интересувам се от религии, от смисъла на живота, ...			

ОТКРИЙ КОИ СА ТВОИТЕ СПЕЦИАЛНИ УМЕНИЯ, ДАРБИ И ТАЛАНТИ!

Помисли на спокойствие какво те интересува особено силно, какво те вдъхновява и какви са твоите страсти и цели! В рамката по-долу направи проект за личен плакат за твоите дарби и силни страни.

След това си отдели време така да оформиш твоя плакат на голям лист за рисуване, че човек да може на него веднага да открие какво те въодушевява, какво обичаш да правиш, къде, в каква област, са твоите дарби!

Лист за (само)наблюдение за деца на възраст ок. 5-8 години, който се попълва или от интервюиращите деца респ. възрастни, или от самото дете

ПРИТЕЖАВАМ ТОЛКОВА МНОГО ДАРБИ!

Име: _____ Дата: _____

Социални интелигентност/компетентност и интереси Какво харесвам ...				
да съм заедно с много деца				
да бъда заедно с възрастни				
да помагам на други деца				
да изглаждам спорове				
да слушам какво ми разказват другите				
да ръководя игра				
да съм шеф				
предпочитам да се занимавам сам				
да предприема нещо в група				
да утешавам и успокоявам другите				
да делия нещата с други				
да се поставям на мястото на другите				

Компетентност за учене Какво харесвам ...				
да уча				
да разбира, КАК уча най-добре (като слушам внимателно, внимателно наблюдавам, говоря по темата, ...)				
да разбира, КЪДЕ уча най-добре (вкъщи, в музея, на открито, тук, където съм в момента, ...)				
трикове за учене				
учебни игри				
да използвам компютър или таблет за ученето				
да откривам интересни неща в интернет				
да уча наизуст рими				

<i>Езикова интелигентност/компетентност и сфера на интереси</i> Какво харесвам ...				
да разказвам истории на други хора;				
да казвам какво ме интересува				
стихотворения, рими и песни				
да уча нови думи от други езици				
да измисля таен език				
да си играя с думите				
да си измисля нещо и да го разказвам				
да си измисля нещо, което да нарисувам след това или да го запиша				
да ми четат или аз самият да чета специализирани книги по различни предмети				
приказки (да ми четат или сам да чета)				
детективски истории (да ми четат или сам да чета)				
истории за чудовища/ чудеса/ вещици (да ми четат или сам да чета)				
истории с животни (да ми четат или сам да чета)				
да рисувам или пиша истории.				

<i>Натуралистична интелигентност/ компет. и сфера на интереси</i> Какво харесвам ...				
да наблюдавам животни и да знам много за тях.				
да галя животни и да ги храня;				
точно да наблюдавам растения;				
да сравнявам растения;				
да се запознавам с имена на растения				
да откривам как растат растенията				
да научавам как функционират машините;				
да изработя от отпадъчни материали нещо ново.				
да разглобявам неща о след това да направя нещо ново;				
да се грижа за природата (разделно събиране на отпадъците, да не стъпквам нищо, ...)				

Математическа интелигентност/компет. и сфера на интереси Какво харесвам ...				
да броя неща				
да сортирам и подреждам неща				
числа				
да намирам решения на задачи				
да измервам с метър или линия				
да разбера колко тежат нещата (претеглям)				
геометрични фигури и тела				
списъци и таблици (напр. списък на покупки, футболни класации,...)				
разписания, мрежа на метрото ...				
когато нещо е трудно и аз трябва да помисля как да стане				
истории, в които трябва да се смята (напр. да се приготви масата: колко гости ще дойдат?)				
лабиринти				
задачи за пресмятане на компютър				
да си представям неща				
да рисувам геометрични форми				
да строя и да изработвам неща с ръцете си				

Телесно-кинестетична интелиг./ компет. и културно съзнание Какво харесвам ...				
да се напругам толкова, че да се изпотя				
да се движа (да подскачам, да тичам, да се катеря, ...)				
да съм в спортен отбор				
да участвам в състезание				
да се движа във вода (да се гмуркам, да плувам, ...)				
авантюристични места за игри				
в гимнастическия салон да играя на уреди				
да изработя нещо малко и изискано, да нагъвам, да режа, ...				
да строя нещо с легло				
да балансирам като въжеиграч				
да се упражнявам да танцувам				

Музикална интелигентност/ компет. и културно съзнание Какво харесвам ...				
да представям и играя в истории				
да се преобличам в различни дрехи				
да изработвам ръчни неща				
да слушам музика				
да музицирам				
да си правя моя музика				
да пея				
да се науча да свиря на инструмент				
да се движа в ритъма на музика				
да бъда на сцена				
да разглеждам внимателно картини, за да разбера какво биха могли да ми кажат				
да рисувам с цветовете				
да рисувам с молив				
да разкрася помещение с много различни вещи				
да посещавам музеи				

Екзистенциална интелигентност/компет. и културно съзнание Какво харесвам ...				
да задавам въпроса „Защо?“				
да откривам защо нещо е такова каквото е				
да разсъждавам какво идва след живота				
да научавам за живота на други народи				
да разбера как живеят хората по други места, с какво се хранят, какво учат, ...				
да разсъждавам върху собствената си личност				
да разсъждавам върху това, кое е справедливо и кое не е				
да мисля за семейството си				
да разсъждавам по различни теми				
да коментирам мислите си с други хора				
да разсъждавам върху това дали и животните мислят и изпитват чувства.				

Компютърна компетентност Какво харесвам ...				
да пиша истории на компютър				
да разкрасявам един текст на компютър (цветен шрифт, ...)				
така да запазвам документите си, че да мога отново да ги открия				
да търся интересни неща в интернет				
да търся в интернет значението на трудна дума				
да търся снимки и картини в интернет				
да пиша за някого съобщение на компютър (E-Mail)				
да рисувам и чертая на компютър				
да научавам нови приложения и програми				
да разпечатвам нещо				
да играя компютърни игри				
да изчислявам нещо на компютър				
да се опитвам да пиша много бързо и правилно				
да търся и гледам видео клипове в интернет				
когато нещо в компютъра не е наред, да намирам решение				

**КЪДЕ ИМАШ ТВЪРДЕ МНОГО **

**И КЪДЕ ТВЪРДЕ МНОГО **

Ако разгледаш внимателно твоя лист за наблюдение, ще можеш да видиш къде са твоите силни страни и интереси и над какво може би трябва още да поработиш.

В СЕБЕ СИ ОТКРИВАМ ТОЛКОВА МНОГО ДАРБИ:

Име: .....

Възраст: ..... дата: .....

Попълнен от .....
(самото дете или от възрастния, провел интервюто)

На какво обичаш най-много да играеш? И какво още?

С кого обичаш да играеш най-много?

Имаш ли специален приятел или приятелка?

Какво обичаш да събираш? (камъни, фигури, ...)?

Какво умееш да правиш изключително добре?

Какво би желал да умееш малко по-добре?

Какво най-много обичаш да правиш в детската градина/ в училище?

Какво най-много ти харесва в детската градина/в училище?

Кое в детската градина/ в училище е трудно за теб?

Има ли нещо, което понякога те изнервя?

Кое за теб е особено важно?

Какво е заглавието на любимата ти книга? Какво от нея ти харесва най-вече?

Кои са любимите ти предавания по телевизията или радиото?

Какво би желал да научиш?

Език, стойка на ръце, да играеш шах или нещо съвсем различно?

Напиши или нарисуй нещо, което някога си направил и с което истински се гордееш.

Какъв искаш да станеш някога?

Срещаш фея, която знае всичко за света и за живота. Какво би желал да я попиташ?

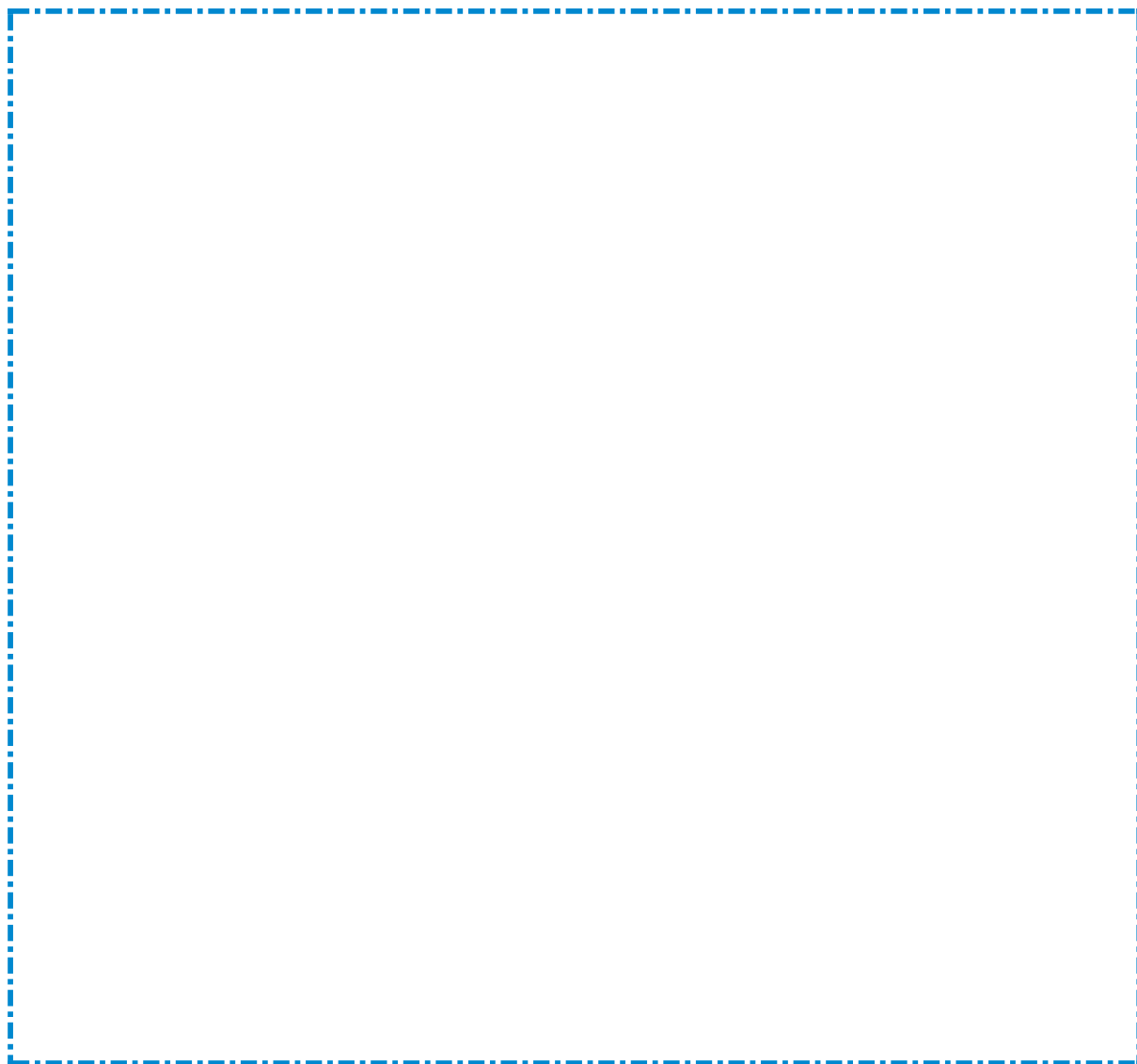

Представи си едно страхотно фантастично създание и го нарисуй в рамката по-долу!

Как се казва твоето фантастично същество? Запиши името му тук:

.....

КАКВО КОЛКО ОБИЧАШ ДА ПРАВИШ?

ПОПЪЛНИ ТАБЛИЦАТА САМОСТОЯТЕЛНО!	😊	😐	😞
да играеш театър			
да четеш			
да учиш друг език			
да рисуваш			
да се грижиш за растения			
да пееш и музицираш			
да откриваш нови неща на компютъра			
да измисляш истории и да ги разказваш			
да слушаш музика			
да пишеш нещо			
да готвиш и печеш нещо			
да смяташ			
да танцуваш			
за играеш гимнастика			
да изработваш ръчни неща			
да разсъждаваш върху въпроси			
да решаваш загадки			
И какво още?	😊	😐	😞

